

**KORMOS
ISTVÁN**

SZEGÉNY YORICK

Halálon túl kicsit
mondjuk ötszázöt évvel
senki nem tudja rólam
hogyan valék Yorick
koponyám partra vetve
fűrészsel elfelezve
egy jó öreg sírásó
pohárnak kinevez
széléről kortyint fecske

Hajha barátaim
akkor már ti se lesztek

Valaha magyarul
éneklő nyelvemet
árva ükunokáim
a kutyának se mondják
mert nyelvem elrohad
szívem is elrohad
mivelhogy aki élt
rohad egy miccenésre

Dunnyogtam nagymamának
tarló tű-tengerén
mezítláb átszaladtam
lábam csont dobverő lett
ujjam a betűkön
motozgatott riadtan
sillabizálva ó-
s újtestamentumot
térdelgették sarokba
nagy vödörket cipeltem
vállam kulcscsontja orsó
térdemben stroncium

Sakkoztam veletek
röhögtem veletek
ha ültem veletek
nem voltam veletek
Báthory utca 8
nyaktilóm fabrikáltam
csak elértem gyalog
Atlanti partokat

Kormos családnevem
anyámtól örököltem
keresztelésben Istvánt
mint ama vértanú
sok néven szólítottak
Pistika Piska Pista
utóbbi főleg Lónév
volt amíg lovak voltak
Cicelle Cormieux
végül csak Yorick voltam
azaz szegény Yorick

ÁGH
ISTVÁN

ÖRÖK YORICK

Kormos István emlékére

Újra ássák a régi sírt,
ha ideje lejárt,
Yorick helyére fektetik
szegény Oféliát,
így váltja ítéletnapig
népét a temető,
rég voltam nálad odakinn,
Cicelle Cormieux.

Valami nyikkan a vason,
talán gyökérhez ért,
odvas koponya mosolyog
lentről a nap felé,
aki az utcán szembejött,
és kalapot emelt,
most akár egy üres köcsög,
kondul alul a fej.

Csikorog a borda, ahogy
lapát csúszik neki,
s jár, mint egy brutális vonó
a bőgő húrjain,
elképzelni is rettenet,
most ugyanaz a csont
ijeszt, amely egykor ölelt,
valaki karja volt.

A lassan mélyülő gödör
már ember méretű,
nem látható azon fölül,
mi történik belül,
csigolya száll, lapocka hull,
a rögök sárlanak,
s visszhangzik, mint egy odúban,
a veremben a dal.

Hajdan, amíg ifjú valék,
tartottam szeretőt,
kényemre már, kedvemre még,
múlattam az időt,
de meglopott öregkorom,
maradt a nyomora,
úgy hányt-vetett, azt se tudom,
ki voltam valaha.

A vers szegény bolond Yorick
emlékétől fanyar,
mondhatná szegény Kormos is,
s szegény bolond magam,
szenttelen fújja, aki ás,
a kuncsaft mit sem ért,
csak koponyája gravitál
Hamlet lába elé.

Amit Shakespeare megrendezett,
máskor zajlik tovább,
bár nem változik a szerep,
a szereplője más,
más sírásók és más Yorick,
a textus mindig egy,
Hamlet, ötödik felvonás,
temetőjelenet.

VÖRÖS ISTVÁN

ÖTSZÁZ ÉV MÚLVA

Ötszáz év múlva majd
kit érdekel, hogy éltünk,
kit érdekel, mit írtunk,
ha lesz még nyelv, magyar
lehet-e köztük élő,
vagy éppúgy elrohad,
akár a testi nyelv is?

Mint múmiavadászok
bámulnak csak a sírba,
hol nemzet süllyed el,
késő utódaink?

Egyetlen koponyája
lehet-e egy egész
népnek feltámadáskor,

vagy fel se támad, és
ez a fej szörnyű mindegy?
Egy munkagép kotorja
gödréből ki a csontom –
bár annyi vitaminnal
és csonterősítővel
gondoztam mindet egykor.

Akkor, barátaim,
félek, már ti se éltek.

De ma még vásárolni
megyek a Báthoryn,
a szomszéd is megismer,
utánam kiált: István!
És más fülembé sugdos:
Ó, Pistikém, te drága!
Vagy levélben Pistának
szólít, mert olyan kedves.

De nem sok becenévvel
lehet eldicsekednem.
A másvilágra nincsen
tartalék megszólítás.
Nem is tudom, Szent Péter
majd azt mondja, hogy: Pista,
gyere be, csak rád várunk! –
vagy feldühöd, hogy: István,
miféle pofátlanság
most erre próbálkozni?

Ötszáz év múlva Péter
már rég becsukta boltját,
a kulcs még ott hever,
őt máshová sorolták.
Ha kopogsz, talán bentről
kikandikál egy álmos,
emlékvesztett tekintet,
ha lesz szemed látásra,
akkor nyilván megismeresz.

A Vécsey utcából
ide lökött a sorsom,
de nem tudom, hogy hívtak,
mondd meg, ha még emlékszel.
A te neved is jó lesz,
arról eszembe jut.

SIMON MÁRTON

YORICK

Örökléten is túl kicsit
mondjuk úgy negyvenkettővel
mit tudnak én már nem tudom
arcom kő nevem hieroglif krikszkraksz
nézik megállapítják okosan
az a madár levél toll na az
én valék ha ugyan nem más
mélytengeri menny életem
szemét alatt bíborcsiga Napom
ki kísért sárban pihen ímé
föl-fölkacagnak jégkrémárusok
sétahajók csáklyázzák egymást
mutatványoznak piros delfinek
napozik partra vetett ország

Tessék gyerekeim szépen köszönni
az időnek nem ijedezni nincs baj
nincsen baja ő ilyen

Eszemből fű nőtt no lám
házam hol állt most nyers levegő
a fűt is levegőt is szerettem
mindig nincs gond látjátok
könnyű ceħ finom élet mi az
egy szem selyemcukorral teli számat
viszem majd beleszakadok hát így
hangom is koponyám is kopik
szegény kopik múzeumban ágyam
hol szépfejű szeretőm aludt
ha láttátok volna még belülről
milyen szép volt az a fej hóvirág
Göncölök lugas vastraverz
jó álom ott volt mind tudom
hisz benne éltem soká
míg éltem

S most nem élek bánom én
megtanuljátok-e mit hoztam
vittem fejem miccenését
ki érti honnan fecskéim
panaszát tájjellegű érdekességként
jegyzí fel bandzsa történelem
a forró kátránnyal gyurmázó
gyereket ki voltam mosdani küldik
na és csibéim na és ha pózom is
igazabb mint amit emez
a kutyájának sír mikor elaltattatni
viszi vagy mit amaz éjfelen a gödörbe
kiált hát mire föl aggódjak én
neked te bombatölcséreket és hülyéket
te tengerbe halt gyerekeket
akkurátus szorgalommal
gyűjtögető szép világ?

Most is csak beugrottam nektek
fő művem elhozni ímé
zsebre vágott két kezem tessék
csodáld meg rendesen ne siessél
koponyámban hullámzó zöld tengeri
gerincem táviratozott megvan
házam gyűrött filter nélküli ég
ez jónak nem jó jövőnek vitathatatlan
egyszer kérdeztem csak miért
vagyok szegény azt válaszolták
halkabban de mindjárt kiálllok
a képből nyugalom
idehallatszik az út az utakon
jönnek szívükben robbanásokkal
én szív híján hallgatok
szemem üregében
medúzák tegnapok
visszhangzó csivitelés

**FILIP
TAMÁS****A SÍPSZÓ ELŐTT**

(Kormos István emlékére)

De hát az én, az mégis
ki lehet? Szája már
nincs, és kiolvadt régen
a szeme. Agyának
rózsaszín redői, mint
tengerparton a dűnék,
tündöklő eszmék,
vágyak s játékok
szelében fodrozódtak,
míg fútt a szél. És fútt
bizony, egy életem át írta,
törölte ki és írta újra,
mit elszenvedni érdemes.

Aztán elfújta az összes
születésnap gyertyát,
végül elfújta önmagát is,
a szinuszgörbe
kiegyenesedett,
és már késő, hogy tudjam:
a sípszó *előtt* kellett volna
elmondanom az üzenetet.

De kinek lett volna
rá füle? Ki állt volna
meg egy percre, hogy
rám figyeljen?

Azt hitték, csak a
csörgősipkám
rázom a bojtokat.

Olykor nevettek
rajtam, nem tagadom,
ujjal mutattak rám, s
ha garasok röpültek
felém, elkaptam őket,
mint a zsonglőr,
de belül könnyek
homályát próbáltam
törölni szakadatlan.

Most tisztán látok,
pedig a szemgödör
színültig tele van.
Aki éhes, most ehethet
belőlem, aki meg
szomjas, hát ihat.
Televény lettem
– nem jéghideg homok –,
kire az égből
élő víz csorog.

VASS
TIBOR

HA KIKAPCSOLJÁK A PIROSAT

Kun Marcella itsenes (korr.: Itsenes) verseiből

Yorick, szegény jó hungarickum
nem tűr maga körül piros-hoz-köze-van állatokat.
Az olyan szemű nyulaknak tehát annyi.
A Kormos Istvánt vonzó delfineknek még annyibb.
Szelfik a pirosszem-effektussal mehetnek titkaikkal sírba.

Edda-zászlónk csinos-fehér-zöld lesz.
A sarkon mállj, salak, rám vigyorgj.
Szólni kincs, máshoz kedv legyen. Továbbindulok.
Piroskától van a félsz, egészen pirosszor van pirossz helyen.
Helyes, hogy a pirostörténelemben lett olyan: Zsülpiros.
Festőnő pirosa ez, minden pipacs ipi, minden apa,
a kohó kika a pirosat. Ha kaki, nem lesz szín,
aminek hiányát az izzasztóban izzasztóbban lehetne kiheverni.

Kikeverni a pirosat szívből csak Miskolcból lehet.
Van olyan, hogy Zsüllehet. Miskolc, Zsülszelet.
Helyes szavból meg Kakból. Aki nem töltött elég időt
Kormos, Réz, Vas, Acél, Kohó, Fém utcákon,
a Brigádon, az Újítókon, a Miklóson,
annak se potyára agyalmányom,
hogy azt az utcavégről látható kínos-pirosat,
a kohósalaköntés izzadtcsinosát meddig tarthat kiheverni.
Ilyen szavakét.

Aldelfinek öntik, földelfinek köszöntik a salakot.
A tilos pirosát harcaiktól független
folyton folyini vélik az egek valamiképpen.
A régi téren talán vár még valaki, vele jó lesz minden cikit megosztani.
Zsül szerint a dolgok semmiből történő kiheverése mennyei lehet.
Vagyis lehet egyébként mennyei.
Zsül szerint széllal szemben pirosálni jó.

Mennyije piros egy farkasszem, tekintettel arra,
hogy a piros hiánya leginkább farkasszemet érinthet majd,
látva láttatón nem adhatja ki magát egy langy mamának.
Piros-korom, miért olyan nagy a szemfűlszád.
Nem nagyítható többé fül, nem dülleszthető szem,
nem tátható jókorábbra semmilyen száj.
Miskolc nem önthető a kohókban laposra.

A mese elhevül. A város elhagy.
Egyszer, egy szép napon Zsül jókorát nyel, jó korán kel,
és a Lenin Szószobrászati Műveket fölkeni ott,
ahol Grimmék grammra mérik a piros lámpás házak
kilincseiről pergő rozsdát.
Kilincsekről egyébként rozsdá sehol nem pereg.
A házakat ezen kora reggeleken lekuplerájozzák majd,
mert a szót, hogy piros, kiejteni többé úgy már nem lehet.
Festeni, est-telni ezekben az utcákban jó,
fesleni májdhogynem ugyanúgy.
Tudom, hogy nem felejttem, mennyit máztam itt.

Miskolc az a hely, ahonnan érdemes emlékeket gyűjteni,
nem még valaha volt piros szavakat, kohósalakot,
mert nyilvános lesz minden házunkból kiszüremelő fény.
Pirospaprikánk: kínos Kak-vitánk.
Nem tudni, atlanti vagy kaklanti partokon
kennek ajakpirosítót hajak-fimonítóvá,
piros hó helyett a piros lót melyiken lesik,
piros betűs ünnepeink színtelen betűsek hol lesznek inkább.
Annyi bizonyos, hogy piros pünkösöd napja mindig,
mindenhol dolgozós szombattra esik,
az úttörőavató ünnepségek
pirosposztság arcai kisdoboskébbe romlanak.

A bíró, ha kiállít, tuli-tilos lapot ad.
Kártyacsatáinkban a piros ásztilosfrászcra csalják el,
postán a kék-piros váltóceruzából Kaszanova hálócerkája lesz.
Kormospistairón.

A Nemzeti Pirosító Tanácsot Hirohito Csinosítóvá keresztelik,
kék a zölddel összeborul, a piros csak dörzsöli tenyerét.
Ctrl+alt+del+finárium.

Mikor vagy delfinvonzoló pirosművész?
Ha azt mondják, te piroskolázol, és mindegy, hogy mit.
Plakát, ha van, azon a te neved, nem azoké, akiket előadsz.
Akikről beszélsz.

Mindegy, kit játszol, mindegy, hogy min, az is, hogy kin.
Ha neved köz, tér, utca, placc, vaskohászat, pirosváros.
Ország. Fiú. Lány. Növény. Állat.

Minden nő Fanni, ezt tegnap óta tudom.
Tegnap óta azt is,
hogy Itsen a saját két mására teremtett minket.
Zsülökre, Fannikra. Kormásra, Pistvánra.
Pist várna, de széllal szemben máig nem szabad.
Folyton azt mondják, ezt sem, azt sem,
nagyot nő Itsen a semükben.
Minden Zsül nagyon Zsül Itsen szemében,
a Fannikról nem is beszélve.
A kép jó szagú, mint az úritsen. (Korr.: Úritsen; Úritsen.)

A jószagúság lényege a tisztánlátás.
És tisztán a láttatás lényege a jószavúságnak.
A dolgok tisztán láthatóak, ha lényegesek,
ha a kép a tisztán látás képe.

Zsül fölfest. Ragaszt. Enyvből az angyal lejött hozzátok,
kort mosok, piktorok, piktorok.
Hogy Miskolcra menvén, Kakot útba ejtvén lássátok, lássátok.
Itsennek fia, ki született rászóljban,
ő leszen néktek váltótok ott, ahol a piros van.

Fehér alatt férfi az álma. Teher alatt nő, és teher a nő Kak-álma.
A kitapintottát kipattintottának hallja.
Félédes fehére feledés furmintja. Sántít.
Csámpást adott kezébe az úr,
ordít is, mint ahogy e word fájlba szorul a *tényleg*,
akinek, ha ruhája szép, tüllföldi a királykisasszony.

Ugyanabba folyóba lépünk, négyszer:
ott tanul írni, olvasni, ahol én, ott festeni,
tanítják azok, mint engem.
Igazgatóhoz ugyanazok küldik, ha óra közben rendetlen.
Kohókra, Kormos-szóra látok rá ugyanígy a negyedikről,
koholmányokat hallok arról,
mások szerint miért nem vasízű
az éjszakára az erkélyen hagyott kocsonya, szerintem az,
olyan, mintha a negyedikre felvezető korlát rozsdáját nyalogatnám,
onnan tudom, milyen,
hogyan nyalogatom a negyedikre felvezető korlát rozsdáját,
Vass-kocsonya-íze van, rátelepszik a levegőből a vaspor,
utoljára Monyhán érzek a levegőben Vass-port,
elmenőink hamvait szórja egy fiúcska az általa elképzelt,
szavakkal körülhatárolt talajra,
majdhogynem ebből a szögéből látom azt is,
pár utcányira az Acél utcai háztól,
ahonnan talán csak megszokásból indultam tovább,
mereven bámultam a házak ablakát.

Az emberek autókereskedésbe autóval járnak,
cipőboltba cipőben.
ABC-be visznek vissza üveget, használt izzót, elemet.
Bútorboltba nem visznek bútort, étterembe kést, villát.
Két ünnep közt olajsütőt cserélnék, hajszárítót és pendrájvot,
és mától, ha kikapcsolják a pirosat,
pirosukkal festékboltba mennek,
szilveszterig, Fanniig, Zsülig visszaváltják,
vagy egy más színbe értékén beszámítják.
Ki nem lát pirosat, saját zsríját látja.

A sírásók dolguk végeztével félreállnak.
Jó pár perc, szegény jó Rick, míg leesik,
pénzt kell csúsztatnom neked is. Ékeld ásónyeledbe.

PÁL SÁNDOR ATTILA

SZEGÉNY KORMOS

Fogom a *Nakonxipánban hull a hó* című, *Kormos István összegyűjtött versei* alcímet viselő, karcsú kis kötetet. Kozmosz, Budapest, 1985. A kiadó, pontosabban a sorozat, hiszen a Móra alá tartozott, ahol Kormos legendás tehetséggondozóként és szerkesztőként rengeteg fiatal költőt indított útjára abban a bizonyos elsőkönyves sorozatban, amelyről formátumában s szándékában is ordított a sorozatjelleg, ám hivatalosan mégsem volt az, s voltaképpen neve sem volt. A Kozmosz elsőkönyves sorozata, nagyjából ennyi. De vissza az összegyűjtött versekhez: aranyozott foltok a fehér védőborítón, pirossal a cím, s rajta nagy képen, fekete-fehérben az éppen szavaló Kormos, amint jobb kezét a mellkasára teszi, mint valami Shakespeare-színész. Pulóverén kívül az inggallér, egy hajtincs a homloka jobb oldalának fehérségébe lóg, s árnyékot vet rá.

Mi ez a vers, a *Szegény Yorick*, Kormos költői életművének emblematis mus darabja? Sirató, haláltánc, dal az elmúlásról? Ha verselemzést végeznék, akkor jó lenne meghatározni, ha nem is az, ráfogni valamit, hiszen az embernek menthetetlenül szüksége van a kategóriákra, a tipizálásra, hogy igyekezzenek elhelyezni a gondolkodás tárgyát valamilyen koordináta-rendszerben, amelyben lehetőleg otthonos, vagy legalábbis úgy-ahogy eligazodik. Az ember én vagyok, de ez nem egy verselemzés. Egy versről és egy költőről gondolkodom csupán.

Hiába, hogy Yorickként tünteti fel magát, hiszen nem szerepvers, nem Yorick beszél, nem az a hústalan állkapocs csattog, hiszen nem is volna képes rá, hogy hangot adjon ki. Helyette szól Cicelle Cormieux.

Zavarba ejt és ugyanakkor hihetetlenül izgat az a kettősség, amit érzek ebben a versben. Az egyik az anakronizmus, ami annak a kurrens költészeti légkörnek és időszaknak a normalitása (talán unalmas is?) volt, hogy klasszikusok evidensen segítségül hívhatók, írni lehet róluk verset, lehet velük foglalkozni, az arcukból maszkot lehet preparálni, és fel lehet venni, mint egy bizarr irodalmi farsangi bálon, még címbe is lehet őket emelni, még ha egy olyan rendhagyó szereplőről is van szó, mint Yorick, és Shakespeare-hez vagy Dosztojevszkijhez a legnagyobb magától értetődéssel lehet fordulni, mint előbbi esetében Kormos és számosan mások, vagy utóbbinál például Pilinszky. Másrészt ott a dikció látszólag hihetetlenül könnyed folyása, rövid sorok; sokszor nemcsak a megidézett világ utal valami régebbi, archaikus vidékre, hanem a meder is, amiben folyik a szó, sehol egy homokpad vagy egy kőzárás, s amelyet nemigen találni a már megidézett fekete-fehér, cigarettafüstös valahai kortárs költészetben, ami a hatvanas-hetvenes éveké volt, és amiben ez a vers született.

Az első versszakban rögtön a deklarált azonosulás Yorickkal, a jó öreg sírásó felbukkanása, de nem ő iszik a koponyából, hanem egy fecske. (Egy régi babona szerint az alkoholbetegnek forralt bort kell adni egy koponyában, s ettől nem kívánja majd többé a szeszt. Valamikor a hatvanas években egy szerencsétlen asszony így próbálta leszoktatni az urát, ezért az iskolából a biológiaórákon szemléltető

eszköznek használt koponyát kérte el a művelethez. Persze hatástalan volt.) A második versszakban a nyelvvesztés, a „kérdézném hogy száz év múlva / ki tud majd itt magyarul?” párja, majd az utolsó sorban ez a szó, „miccenésre”, miccenés, hihetetlenül zavar, minden porcikám tiltakozik ellene, nem oda való, s aztán olvasom újra és újra, és mégis. Miccenésre rohadni. Itt a homokpad, de a csónak elsiklik fölötte, ha a lapát le is ér.

Aztán a harmadik versszakban a falusi gyermekkor, de nincs bukolika, inkább lidércesség, csak csontfehérség, víz és cipekedés, s a végén az urán maghasadásakor és atomrobbanás-kor keletkező elem, amely ha beépül a csontokba, sugárkárosodást okoz, ugyanakkor pedig csontritkulást is kezelnek vele. Élénkpiros lánggal ég.

Aztán a barátok, akik abban a lehetséges jövőendőben hozzá hasonlóan már nem lesznek, „ha ültem veletek / nem voltam veletek” – ez a kétsornyi gyönyörűség a társas magányról pedig a versszak súlypontja. A Báthory utca 8.-ból pedig a legrövidebb úton alighanem Franciaországon keresztül érhetők el az Atlanti-partok, akár gyalog, akár nem gyalog („házam Normandia s Bretagne, / s főképp Moson, Baranya, Tolna” – *Luca napra egy korty ital*).

Majd pedig a záró versszak, a névadás és névkapás problémáival, a legszemélyesebb, a lónév magára vételével, amivel lehet azonosulni (legalábbis számomra, akit egy életre tönkretett az *Indul a bakterház* s benne Haumann Péter), és a keret, a visszatérés, s egyúttal a névvesztés, jaj, Yorick, szegény Yorick, jaj, Pista, Piska, Pistika, István, jaj, jaj, jaj, szegény Kormos.

Huszárik Zoltán két úgynevezett „lírai riportot” rendezett, egyet Ladányi Mihályról, egyet pedig Kormos Istvánról. Utóbbi felvételt mindig nagyon formálisnak gondoltam, ahogyan ül Kormos az asztal mögött, nagyon akkurátusan fogalmaz, vall, s jönnek a versrészletek, alig látni nyomát annak a legendás társasági embernek, bonvivánnak, bohócnak, akiről a legendák szólnak. Valami a mimikában, a kicsit reszelős hangban, a szemekben felsejlik, de számomra már persze megközelíthetetlen. Az az aránytalanul nagy tűnő, szinte vállakig terülő inggallér, a meleg pulóver. A bolyhos falvédő mögöttes. Föláll aztán, úgy is magyaráz, közben bántóan közeli színészarcok, majd az asztal szélének dől. A *Szegény Yorick* a film végére marad, s azt már ő mondja.

„Volt egy fiatalkori versem, abban írtam – szerencsére elveszett a vers –, valahogy így volt: »Nem verem össze a lábam én a halál előtt«. Az ember rájön, hogy az élethez a halál is hozzátartozik. Nagyon szeretem a *Hamletet*, sokszor olvastam, sokszor láttam. Gábor Miklóst tízszer is láttam Hamletnek. A szegény Yorick szerepe a *Hamletben* számomra fontosabb, mint néhány valóságos élő szereplőé. Úgy éreztem, hogy az életben sokszor láttak engem Yoricknak. Sokféle becenevem volt kisgyerek koromtól kezdve, később Sarkadi Imrétől kaptam, nőktől kaptam különféle beceneveket. Ezt a Yorickot átvettem Shakespeare-től, magamra számítva ezt a nevet. Gyönyörű a darabban, Arany János szövegében valahogy úgy van, hogy »e koponyának valaha nyelve volt, szépen tudott dalolni«. Nem biztos, hogy így van, csak az emlékemben van így. Amikor a saját halálomra gondoltam, arra, hogy meg fogok halni, nagyon sajnáltam magamat. Akkor írtam ezt a verset. Régen volt már, több

mint tíz évvel túléltem a verset is, és nagyon remélem, hogy még sok évvel túl fogom élni, mert azóta kislányom született, szeretném nagylánynak látni.”

A darabban így van:

„HAMLET: Haj, szegény Yorick! Ismertem, Horatio; végtelen tréfás, szikrázó elmességű fiú volt: engem a hátán hurcolt ezerszer: és most hogy irtózik tőle a képzeletem! A gyomrom is émelyedik rá. Itt függött az ajk, melyet én összecsókkoltam, azt se tudom, hányszor. Hová lettek gúnyjaid, bakugrásid, dalaid? Villámló élceid, melyek az egész asztalt hahotára fakaszták? Egy sincs már belőlük, hogy kimajmolná saját torzképedet? Bezzeg most esett le az állad! No, eredj ősszonysága öltözőjébe, s monddad neki: fesse bár magát ujjnyi vastagon, erre jut az arca; eredj, kacagtasd meg vele.”

Réz Pál meséli hangos memoárjában Parti Nagy Lajosnak, amikor az 1956-os forradalom körüli időkről kerül szó: „Egyébként azon is rengeteget röhögtünk, hogy ugye a rádióban folyton mondták be, hogy ezek és ezek szabad földre érkeztek, ezt hallgattuk folyton. Egyszer bemondták: Kormos István üzeni Prágából, nagyon jól van, nincs semmi baja. Ezen órákat röhögtünk, hogy hát miért lenne baja Prágában, ahol nem volt forradalom. Ugye ő üzeni nekem, hogy nincs semmi baja.”

Az lehetséges, hogy a vers születésekor Kormos nagyon sajnálta magát, jobb híján higgyük el neki, bár az írók persze rengeteg hülyeséget beszélnek, amikor nem írnak, s az utókor aztán jól el is hiszi ezeket nekik. Lányát nagylánynak mindenestre már nem láthatta. Megüzente, s higgyük el neki, hogy nincs semmi baja.

Kormos István 1977-ben halt meg, s akármennyire is alakmás mögé bújjik, akármennyire is játékról van szó, nem tudom ezt nem halálosan komoly játéknak venni. Az udvari bolond funkciója hihetetlenül fontos volt egy országban, a király körül. A *Hamlet*ben csak halott udvari bolond van. Yorick nem írt verseket, esélyei így az örökkévalóság elérésében félelmetesen tendálnak a nullához. Nem így Kormoséi.

„Halálon túl kicsit / mondjuk ötszázöt évvel”, az annyi mint 1977+505: 2482. Képzeljük el a jó öreg sírásót, aki 2482-ben megtalálja Kormos koponyáját. A föld nagy része már sivatag, más részét víz borítja, így talán a Kárpát-medence területe is újra a Pannon-tengeré. Ül a jó öreg sírásó a szokatlanul enyhe őszben, csak 38 fok van, ül valahol a Farkasréten, mely addigra sziget. Nézi a koponyát. Kezében egy egész palack rajnai.

1960